

Juli (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

Zoals elk jaar worden er ook in deze zomermaanden veel activiteiten georganiseerd. In mijn zoektocht naar wat dit jaar aangeboden wordt, ben ik helaas niet veel tegen gekomen wat specifiek op vrouwen en literatuur betrekking heeft. Wel de nodige nieuw uitgekomen boeken. En misschien is het zo wel zo fijn, om genoeg tijd te hebben om veel te kunnen lezen.

In juli 2010 kwam het boek **Schrijvende vrouwen** uit, met 56 portretten van schrijfsters uit de Nederlandstalige literatuur sinds 1880. Het boek draait om de vraag wat er gebeurt wanneer we een louter vrouwelijke lijn door de moderne Nederlandse en Vlaamse literatuur trekken. Maar ook in dit overzicht dat mede een herwaardering is van gedeeltelijk miskende Nederlandse schrijfsters komt verrassend genoeg de naam van *Ida Simons* niet voor.

Ida Simons is in 1911 als Ida Rosenheimer in Antwerpen geboren. Haar vader was van Duitse afkomst, haar moeder Nederlandse, maar in London geboren. Tijdens WO I is haar familie gevlucht naar Nederland (Den Haag e.o), en met een kort uitstapje naar Berlijn daar gebleven. **Een dwaze maagd** was *Ida Simons'* eerste roman, uitgegeven in 1959. Maar door haar vroege dood een jaar later is ze in de vergetelheid geraakt. Maarten 't Hart noemde het voluit autobiografische werk in 2007 al een van hoogtepunten in de Nederlandse literatuur. Uitgeefster Eva Cossee vond het boek in de boekenkast van haar overleden ouders en vorige maand is het door haar opnieuw uitgegeven.

Op 19-jarige leeftijd debuteerde *Ida Simons* als veelbelovend pianiste in Antwerpen, waarna snel veel andere orkesten en steden volgden. Na 2 jaar gevangenschap in Westerbork en Theresiënstadt heeft ze haar carrière als concertpianist opgegeven. Na de oorlog was ze niet meer in staat om intensief piano te spelen en is ze gaan schrijven. *Een dwaze maagd* is het portret van een jong meisje in de 20-er jaren en daarnaast een humoristisch en liefdevol beeld van Joods familielevens in Antwerpen, Den Haag en Berlijn. In 1946 had Ida Simons al onder het pseudoniem C.S. van Berchem een dichtbundel gepubliceerd, *Wrang oogst*. Daarnaast heeft ze ook novellen en verhalen geschreven. Tijd om eens op zoek te gaan naar wat er nog van haar te vinden is.

Meer info over Ida Simons: <http://www.schrijversinfo.nl/simonsida.html>

Over andere vergeten vrouwen vond ik deze maand een artikel in Trouw. Het zijn de vrouwen uit het vroege christendom. 2000 jaar christelijke kerk-instituten hebben de werkelijkheid uit die tijd behoorlijk vertekend, en heeft er voor gezorgd dat de vrouw een rol kreeg ondergeschikt aan die van de/haar man. Het grote voorbeeld van hoe het beeld van de vrouw is omgevormd is de rol die Maria Magdalena had, en het 'laten verdwijnen' van het door haar geschreven evangelie.

In de 2e helft van 2013 zijn een tweetal nieuwe boeken uitgekomen over deze vergeten vrouwen. Het eerste is (niet vertaald) **Band of Angels. The forgotten World of Early Christian Womeng** geschreven voor een vrouw door Kate Cooper. Het geeft een analyse van de plaats die veelal nu onbekende vrouwen in het vroege christendom hebben gehad, en over de verheerlijking van de maagdelijkheid. Was maagdelijkheid noodzakelijk om zich geestelijk en intellectueel te kunnen ontwikkelen? Kate Cooper geeft een aantal voorbeelden, zoals de vrouwen rondom Paulus en diens oordeel over hen, en een aantal vrouwen in de families rond de Romeinse keizers. In een Britse recensie over het boek kwam ik tegen dat 20 jaar geleden een oudere monseigneur in Rome een brief had geschreven waarin hij liet weten overtuigd te zijn van het feit dat er een heleboel vrouwelijke priesters en bisschoppen waren in de begintijd van het christendom. Geen enkel katholieke krant of tijdschrift heeft de brief willen publiceren. De tijd lijkt nog niet veel veranderd.

 Vrouwen naast Paulus. Twee romans uit het vroege christendom bevat 2 goed en toegankelijk vertaalde verhalen die in de Oudheid in omloop zijn geweest en niet eerder in het Nederlands beschikbaar zijn geweest. Vermoedelijk hebben ze vooral een publiek van vrouwelijke lezers en luisteraars aangesproken. Het eerste verhaal is het bekendste deel uit de apocriefe 'Handelingen van Paulus' en heet *Handelingen van Thecla*. Thecla is een jong meisje, dat op het punt staat om te gaan trouwen, hoort Paulus spreken. Geraakt door zijn verhaal over de christus besluit ze hem te volgen en in onthouding te leven. Uiteindelijk groeit ze uit tot zelfstandig prediker, als een soort apostel naast Paulus (die overigens als vrouwenhater bekend staat). In het tweede verhaal wordt het leven beschreven van Xantippe, haar zus Polyxene en de joodse vrouw Rebecca. Ook in deze vrouwen groeit een soortgelijk verlangen om Paulus te volgen. We reizen met hen mee van Spanje tot in Griekenland. De belangstelling destijds voor beide verhalen maakt waarschijnlijk dat er een duidelijke behoefte was aan identificatie met sterke vrouwenfiguren. Ons geven ze een ruimer beeld van vrouwen dan we gewend zijn

van die tijd.

Een bijzonder *beeldboek* is dat van de Amerikaanse fotografe *Jen Davis*, **Eleven Years**. Er loopt deze dagen (t/m 5 juli) een eerste solo-tentoonstelling van haar met dezelfde titel in een galerie in New York. Jen Davis, die zichzelf niet anders kent dan met een flink overgewicht, heeft vanaf haar 23e de camera op zichzelf gericht. Op deze manier heeft ze zich uiteen gezet met de onzekerheid over haar lichaamsbeeld, en ook met het vergelijken van de perceptie van zichzelf en die door anderen. Elf jaar lang heeft ze zelfportretten gemaakt. Ze geven een intiem beeld van haar dagelijks leven. Naast het feit dat de foto's een eerlijk beeld van de fotografe geven, zijn ze zorgvuldig gecomponeerd. Jen Davis heeft vooral gewerkt met kleur en lichtval. De schoonheid hiervan kan ik controleren, zegt ze op de site van de galerie. Een wereld van schoonheid die ik zelf creëer én bewoon, en waarvan ik kan accepteren dat ze mooi is. In zekere zin werkt het als een verleiding van mijzelf, vertelt ze. Het fotoboek beantwoordt geen vragen, het roept ze hooguit op door de grote en confronterende zeggingskracht van de foto's. Meer info en foto's: <http://clapart.com/2014/04/eleven-years/>

Onlangs uitgebrachte titels

Meer hoef dan voet is de 2e dichtbundel van *Marjolijn Heemstra*. Ze heeft godsdienstwetenschappen gestudeerd, is theatermaakster bij het RO theater en vertelt verhalen. Al die aspecten zijn terug te vinden in deze bundel. Ze stelt in haar gedichten veel verschillende vragen over het leven tussen hemel en aarde. Ze doet dat levendig, concreet en met een open geest. Een van de personen die ze opvoert, en over wie ze ook een theatervoorstelling maakte, is de Amerikaan Garry Davis, piloot van een B-17 bommenwerper die na WO II niet meer wilde deelnemen aan het systeem, zijn paspoort verscheurde en wereldburger werd. Het zegt iets over haar originele manier om de wereld te bekijken en in haar gedichten te onderzoeken.

- **Rafael** is de nieuwe roman van *Christine Otten*.

Ditmaal heeft ze geschreven n.a.v. de liefdesgeschiedenis van een Brabantse kapster Winny en eenTunesiër Nizar, die begint vlak voor de Jasmijnrevolutie. Zwanger geworden vertrekt Winny naar Nederland om daar veilig te zijn en Nizar kan alleen maar volgen door als bootvluchteling via Lampedusa in een asielzoekerskamp terecht te komen en daar te proberen om een verblijfsvergunning te krijgen. Het maakt ons westerlingen weer eens duidelijk hoe weinig menselijk wij met vluchtelingen en hun problemen omgaan. Misschien literair niet heel bijzonder, en zeker niet het eerste boek over bootvluchtelingen, maar het is een oprecht en reëel verhaal geworden, en niet sentimenteel.

Het bezoek is de debuutroman van *Hila Blum*, na

3 jaar in het Nederlands vertaald. Zij was al jaren redacteur bij een vooraanstaande Israëlitische uitgeverij, en bij verschijning werd *Het bezoek* heel enthousiast onthaald. Niet verwonderlijk want het betreft een actueel onderwerp, een spannend, geestig en universeel verhaal over een modern gezin waarin niet ieder kind dezelfde ouders heeft. Naast het vrij pijnlijke beeld van een samengesteld gezin beschrijft ze ook hoe dit gezin zo is ontstaan en geworden. Een recensent in Israël zei: " Een roman waarin niets gebeurt, en die toch een klein wonder is."

- Nog een debuut, maar een Nederlands: **De consequenties** van *Niña Wijers*. De overeenkomst tussen beide romans is dat ze helemaal niet aandoen als een debuut, het lijkt alsof de schrijfster al veel heeft geschreven. *De consequenties* gaat over een jonge gevierde kunstenares die als nauwelijks levensvatbare (couveuse)baby ter wereld is gekomen, toen haar vader al uit haar leven was verdwenen. Haar eigen leven gebruikt ze als basismateriaal voor haar kunst-experimenten. Recensenten zijn vrij unaniem laaiend enthousiast over hoe Niña Wijers dit thema heeft vorm gegeven. "Ze houdt de lezer tot en met de laatste onrustbarende zin in haar manipulatieve greep".

- Een roman over een vrouw in de, ditmaal hanige New Yorkse, kunstwereld is **Vlammende wereld** van de Amerikaanse *Siri Hustvedt*. Miskend als kunstenares besluit hoofdpersoon Harriet haar werk onder de naam van 3 jonge mannen te exposeren om het seksisme van de kunstkritiek aan de orde te stellen. Vorm gegeven als een soort intellectuele detective is de roman opgebouwd uit een verzameling documenten over Harriet, dagboekfragmenten, interviews, krantenknipsels e.d, dus ook in een soort vermomming. De recensies over het boek zijn veelal wat dubbel in hun oordeel. Duidelijk is dat de inhoud intrigerend is mede door alle filosofie en geschiedenis die ze erbij betreft, en dat het verhaal fraai is geconstrueerd. Het daagt uit om zelf te gaan lezen.

- Vorig jaar werd *Op reis met Hillary Clinton* uitgebracht, deze maand verscheen een autobiografie van haar, **Cruciale keuzes**. In het door sommigen al genoemde 'het startschot voor de campagne van Hillary Clinton voor het presidentschap van de Verenigde Staten' doet ze verslag van haar jaren als minister van buitenlandse zaken, als een soort memoires. Ze

heeft in die 4 jaar 112 landen bezocht en anderhalf miljoen kilometer afgelegd. Ze vertelt ook dat we in het leven voor cruciale keuzes komen te staan.' Het leven draait om het maken van dat soort keuzes. Onze keuzes en hoe we daarmee omgaan bepalen wat voor mensen we worden. Haar keuze m.b.t. het Amerikaanse presidentschap in 2016 blijft nog onduidelijk....

- Last but not least, **Prospects en Presumptions** is de titel van een novelle geschreven door een 16-jarige Amsterdamse middelbare scholiere, *Julia Neugarten*. In haar voorafgaande profielwerkstuk, the Jane Austen novel, heeft Julia onderzocht wat de romans van Jane Austen zo magisch maakt. Ze heeft de boeken uitgeplozen op taal, stijl, thematiek en motieven, en ontdekte dat Jane Austen zich precies hield aan de regels van Aristoteles voor een goed verhaal. Deze analyse heeft Julia gebruikt als basis voor haar eigen Engelstalige novelle, een soort romantische komedie die zich afspeelt in 19e eeuw Engeland. Maar omdat na-apeen alleen de eerste pagina's leuk is, heeft ze ook keuzes gemaakt die Jane Austen waarschijnlijk anders gedaan zou hebben. Geweldig zo'n jonge meid, ze won met haar profielwerkstuk de KNAW Onderwijsprijs voor een van de 12 beste profielwerkstukken in Nederland.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten:

- Nog t/m 5 juli is bij Borzo in Amsterdam de tentoonstelling *Seele* te zien van viltkunstenares *Claudy Jongstra*. Na jarenlang veel te hebben gereisd voor een aantal grote opdrachten in Europa, het Verre Oosten en de Verenigde Staten heeft ze zich tijdelijk terug getrokken in haar Friese stek. Ze had tijd, rust en aandacht nodig om na te denken, zich te voeden en nieuwe inspiratie op te doen. Het resultaat: een serie zelfstandige werken, omschreven als 'concentratie op de ziel van het kunstenaarschap'. Nu eens zonder concessies aan de opdrachtgever, architect, de commissie of wie dan ook. Meer info: <http://www.borzo.com/nl/exposities/heden>

Bibliotheek-nieuws

In september begint een 4e leesgroep-seizoen. Ditmaal moderne literatuur rond het thema *Utopie en werkelijkheid*. Hoe werkt moderne literatuur? Wat leren we van de literatuur over onze samenleving? Wat over hoe onze samenleving zou kunnen zijn? Utopisme was de literatuur nooit vreemd en op dit moment worden romans o.a. 'ecologisch' gelezen. Is de 21e eeuw de eeuw van de ecologie? Deze vragen komen aan bod op 8 middagen waarin telkens één roman centraal staat. Een reader met achtergrondteksten over de romans en de schrijfsters geeft extra achtergrondinformatie bij het bespreken van de leeservaringen. De groep wordt begeleid door Maud Hollants, literatuurwetenschapster.

Op *vrijdag 4 juli* is een informatiemiddag, vanaf 13u in de bibliotheek.

Voor het opvragen van de folder of meer informatie kunt u terecht bij Maud (030-2732109), bij de bibliotheek of op onze website.

Nieuwe boeken in de bibliotheek

De goede minnaar van Steinunn Sigurðottir, *De achterblijvers* van Maaïke Gerritsen, *Een tijdelijke vertelling* van Ruth Ozeki, *Memorandum* van Marlene van Niekerk, *Een daad van barmhartigheid* van Toni Morrison, *Niet ongevoelig* van Henny Struik, *Nachtdienst* van Ingrid Black, *Het wintergewelf* van Anne Michaels, *Verraad me niet* van Tessa de Loo, *Een geschiedenis van mijn zenuwen* van Siri Hustvedt, *De woestenij* van Samantha Harvey

Nieuwe recensies van deze maand

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2014/05/23/de-wereld-vergeten-door-maria-duenas/>

'Aung San Suu Kyi; strijd voor de vrijheid in Birma' door Jesper Bengtsson

'Vloedgolf' door Sonali Deraniyagala

'De helft van mijn ziel' door Violet Leroy

'Koningin van de nacht' door Yvonne Keuls

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2014/06/20/een-ontmoeting-met-jezelf-door-diana-bergsma/en> ontmoeting met jezelf, door Diana Bergsma

De leenbijdrage voor 2014 is opnieuw vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag

over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v. naam en '*leenbijdrage 2014*'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 29 juni 2014